

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Veberové a soudkyň JUDr. Jitky Hroudové a JUDr. Evy Rybářové v právní věci žalobců: **a) L. S.**, narozena X. **b) V. S.**, narozen X., oba bytem J., proti žalované: **Česká advokátní komora** se sídlem Praha 1, Národní třída 16, **v řízení o žalobě proti rozhodnutí předsedy České advokátní komory ze dne 9.5.2013, čj: 1204/13**

t a k t o :

- I. Rozhodnutí předsedy České advokátní komory ze dne 9.5.2013, čj: 1204/13, se ve výroku 3) **z r u š u j e** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci se podanou žalobou domáhají zrušení části výroku pod bodem 3) rozhodnutí žalované ze dne 9.5.2013, čj: 1204/13. Uvedli, že požádali žalovanou o určení advokáta v souvislosti se zamýšlenou ústavní stížností proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 14.2.2013, čj: 10Cmo 51/2012-475 za situace, kdy jim chyběly prostředky na nezbytné lékařské ošetření, a proto požádali výslovně o pomoc bezúplatnou, když zdůraznili, že v řízení před oběma obecnými soudy byli zcela osvobozeni od soudních poplatků. Rozhodnutí žalovaného považují za vnitřně rozporné, neboť v odstavci 3 se uvádí, že právní služba bude žalobcům poskytnuta za sníženou odměnu advokáta ve výši 500 Kč za jeden úkon. Nároky advokáta stanovené v § 13 vyhlášky č. 177/1966 Sb. o advokátním tarifu zůstávají nedotčeny. V odstavci 5. rozhodnutí se ale uvádí, že v případě bezplatné právní služby lze určenému advokátovi poskytnout jednorázový příspěvek podle článku 10 odst. 1, 2 usnesení sněmu č.

5/1999 Věstníku o sociálním fondu ČAK v platném znění... a v odůvodnění rozhodnutí se výslovně uvádí, že žadatelé svým návrhem na zahájení řízení prokázali splnění podmínek ustanovených v § 18 odst. 2 zákona o advokacii.

Žalobci ale nemají prostředky k úhradě právní služby žalovanou jim určené advokátky Mgr. Ilony Šrollové, byli proto z důvodu zachování lhůt nuceni podat návrh Ústavnímu soudu pouze vlastním jménem. Napadené rozhodnutí považují za částečně nesrozumitelné a především rozporné, neboť prokazatelně žádali o bezúplatnou právní pomoc za situace, kdy zastoupení advokátem je obligatorní a žalovaná v rozhodnutí tvrdí, že splnili podmínky stanovené příslušným ustanovením zákona o advokacii.

Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě poukázal na to, že žádost žalobci nedoplňili o skutečnosti, z nichž by vyplývaly jejich osobní, majetkové a příjmové poměry. Byli k tomu proto vyzváni žalovanou, a také k prokázání tvrzení, že jimi žádaná právní pomoc byla jinými advokáty odmítnuta. Dne 30.4.2013 doručili žadatelé žalované žádost i vyplněné prohlášení a žalovaná bez odkladu dne 9.5.2013 vydala žalobou napadené rozhodnutí, kterým určila žadatelům k poskytnutí právní služby advokátku Mgr. Ilonu Šrollovou z Liberce. V bodě 3 pak uvedla, že právní služba bude žadatelům poskytnuta za sníženou odměnu advokáta ve výši 500 Kč za jeden úkon právní služby s tím, že nároky advokáta stanovené ustanovením § 13 advokátního tarifu zůstávají nedotčeny. V odůvodnění rozhodnutí žalovaná uvedla, že žadatelé prokázali splnění podmínek stanovených v § 18 odst. 2 zákona o advokacii. K věci projednávané u Vrchního soudu pod sp.zn. 10Cmo 51/2012 uvedl žalovaný, že v této věci bylo 13.8.2013 podáno dovolání, které je vedeno u odvolacího soudu pod sp.zn. 29 Cdo 2513/2013, a v době vyjádření žalovaného dovolání dosud rozhodnuto nebylo. Dle žalovaného je tak žalobci podaná ústavní stížnost nepřijatelná. To, zda by určená advokátka žalobcům doporučila anebo nedoporučila podání ústavní stížnosti, je v tento okamžik spekulativní. Věc projednávaná soudy je dle žalobců incidenčním řízením ohledně nároku vůči úpadci Mototechna s.p. a žalovaná tak předpokládá, že incidenční řízení není vedeno žalobci pro věc bezvýznamné hodnoty. Proto je zcela v poměru jejich rizika případného neúspěchu v řízení o ústavní stížnosti odměna advokátce ve výši 500,-Kč za jeden úkon právní služby, když tato částka se může zvýšit maximálně o 300 Kč za jeden úkon právní služby.

Žalovaná nesouhlasila s tím, že by její rozhodnutí bylo nesrozumitelné a rozporné a proto nepřezkoumatelné. Nejprve se totiž musela zabývat tím, zda je splněn předpoklad věty první § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Žalobci splnili zde uvedenou druhou podmínku, když v žádosti jmenovali alespoň jednu advokátku, která právní službu odmítla poskytnout. Proto mohla žalovaná přistoupit k vydání rozhodnutí o určení advokáta a tento závěr vyjádřila v odůvodnění rozhodnutí. Něco zcela odlišného jsou ale podmínky, za nichž může žalovaná o určení advokáta rozhodnout. Ty jsou zákonem o advokacii výslovně uvedeny počínaje textem druhé věty § 18 odst. 2 a podmínek je nejméně šest. Tyto podmínky žalovaná vyjádřila v bodě 5 výrokové části s tím, že tento bod směřuje vůči určenému advokátovi a nikoli vůči žadateli. Není pravdou, že žadatelé mají nárok na to, aby jim žalovaná vyhověla. Z prohlášení žalobců jako žadatelů vyplynulo, že jsou poživateli starobního důchodu v částce 9.839 Kč – žalobkyně A a v částce 12.624 Kč – žalobce B. Dále že společně vlastní pozemky, osobní automobil, vlastní rekreační domek (dle žalobců v exekuci), aniž by uvedli jeho č.p nebo č.o. nebo číslo evidenční. Současně tvrdili měsíční výlohy na nájemné a bydlení a další výdaje. Žalovaná při určení advokáta upřednostnila zájem žadatele na ochraně jeho alespoň tvrzených základních práv a svobod. To, zda má být skutečně ústavní stížnost podána či nikoli, je na posouzení

určeným advokátem. Žalovaná uvedla, že žádost o určení advokáta k sobě pojmově obsahuje vedle možnosti určit advokáta zcela bezplatně i možnost určit advokáta pro poskytnutí právní služby za sníženou odměnu – opačný výklad by byl újmou na právech účastníka. Žalovaná vycházela z toho, že nejsou splněny podmínky pro určení advokáta pro poskytnutí právní služby zcela bezplatně, neboť žalobci nejsou osobami zcela bez příjmu, bez zajištěného bydlení nebo jinak osobami evidentně znevýhodněnými. Závěrem žalovaná navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Následně pak zaslali žalobci repliku soudu, ve které setrvali na svém dosavadním stanovisku a žádali, aby soud jejich žalobě vyhověl.

Vzhledem k tomu, že žádný z účastníků řízení nepožádal výslovně o nařízení ústního jednání, vyjádřili tím žalobce i žalovaný souhlas se zamýšleným postupem soudu rozhodnout ve věci samé bez nařízení ústního jednání. Z tohoto důvodu Městský soud v Praze postupoval podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. a o podané žalobě rozhodl, aniž ústní jednání nařídil.

Ze správního spisu zaslaného žalovaným správním orgánem soud zjistil, že žalobci dne 18.4.2013 podali k žalované žádost o určení zástupce z řad advokátů pro řízení o ústavní stížnosti. Dne 30.4.2013 zaslali doplnění žádosti včetně požadovaných prohlášení o příjmových a majetkových poměrech žadatelů. Dne 9.5.2013 vydala žalovaná rozhodnutí o určení advokáta dle § 18 zákona o advokacii se stanovením pěti podmínek:

1. Určení nenahrazuje procesní plnou moc.
2. Určení se vztahuje na jednu právní věc a to:
ústavní stížnost proti rozsudku Vrchního soudu v Praze čj: 10Cmo 51/2012-475 ve spojení s rozsudkem soudu prvního stupně, posouzení právního stavu, případně sepis a zastoupení a v řízení o ústavní stížnosti
3. Právní služba bude žadatelům poskytnuta za sníženou odměnu advokáta ve výši 500 Kč za jeden úkon právní služby. Nároky advokáta stanovené v § 13 vyhlášky č. 177/1996 Sb. o advokátním tarifu zůstávají nedotčeny.
4. Dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii lze žadateli určit advokáta k poskytnutí téže právní služby jen jednou, ledaže advokát odmítne poskytovat právní službu z důvodu uvedených v § 19.
5. V případě bezplatné právní služby lze určenému advokátovi poskytnout jednorázový příspěvek dle článku 10 odst. 1, 2 usnesení sněmu č. 5/1999 Věstníku o sociálním fondu ČAK v platném znění. O zaplacení příspěvku je advokát povinen požádat po skončení poskytování právní služby.

V odůvodnění pak je uvedeno, že žadatelé návrhem na zahájení řízení prokázali splnění podmínek uvedených v § 18 odst. 2 zákona o advokacii, a proto bylo rozhodnuto tak, jak uvedeno ve výroku.

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správními orgány obou stupňů z hlediska žalobních námitek uplatněných v podané žalobě a při přezkumu vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 soudního řádu správního).

Z podané žaloby je patrné, že žalobci namítají rozpornost a nepřezkoumatelnost pouze té části žaloby, ve které žalovaná rozhodla o tom, že právní služba bude žadatelům poskytnuta za sníženou odměnu advokáta ve výši 500 Kč za jeden úkon právní služby, tedy výroku označeného bodem 3). Soud proto přezkoumal napadené rozhodnutí žalované pouze z hlediska těchto v žalobě uvedených námitek a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Podle ust. § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších právních předpisů, *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani se nemůže domoci poskytnutí právních služeb podle tohoto zákona (dále jen "žadatel"), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasného návrhu advokáta určila. V téže věci však může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19. V rozhodnutí o určení advokáta Komora vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb, včetně povinnosti poskytnout právní pomoc bezplatně nebo za sníženou odměnu, pokud to odůvodňují příjmové a majetkové poměry žadatele. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19 nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva; v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenahrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení.*

Rozhodnutí o určení advokáta podle ust. § 18 zákona o advokacii podléhá přezkumu ve správním soudnictví, neboť v případech, kdy se rozhoduje o právním zastoupení v řízení před soudem, toto rozhodnutí musí podléhat soudní kontrole, a takto viděno má určení advokáta Českou advokátní komorou zásadně stejné účinky jako jeho ustanovení rozhodnutím soudu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 9. 2008, č. j. 6 Ads 19/2008-102).

Námitku nepřezkoumatelnosti výroku 3) napadeného rozhodnutí shledal soud důvodnou.

Je třeba předeslat, že pro řízení o žádosti o ustanovení advokáta platí správní řád. Náležitosti rozhodnutí upravuje § 68 správního řádu, který v odstavci 3 stanovuje náležitosti odůvodnění. Podle tohoto ustanovení obsahem odůvodnění rozhodnutí má být rozbor a hodnocení podkladů rozhodnutí, kdy správní orgán musí uvést, jakými úvahami se při jejich hodnocení řídil. Nepostačuje tak, aby správní orgán uvedl pouhý soupis podkladů, ale musí uvést, jakým způsobem tyto podklady hodnotil, jaký přikládal jednotlivým podkladům význam a proč činil právě tak. Dále musí správní orgán uvést, jakými úvahami se řídil při výkladu právních předpisů, které na rozhodovanou věc aplikoval a na jejichž základě rozhodnutí vydával. Nepostačuje pouhá rekapitulace právních předpisů a jejich jednotlivých ustanovení. Je třeba uvést konkrétní důvody, proč byly aplikovány právě dané právní předpisy a proč byly aplikovány způsobem, který vedl k výslednému rozhodnutí. V odůvodnění správního rozhodnutí musí správní orgán rovněž uvést, jakým způsobem se vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí (viz VEDRAL, Josef. *Správní řád: komentář*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2012). Z odůvodnění musí plynout vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelným, neboť by nedávalo dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle.

Přezkoumává-li správní soud zákonnost žalobou napadeného správního rozhodnutí, resp. skutkové a právní úvahy, na jejichž základě bylo rozhodnutí vydáno, činí tak skrze odůvodnění tohoto rozhodnutí, a nikoliv prostřednictvím obsahu správního spisu (viz

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53). Jen na základě odůvodnění rozhodnutí může soud zjistit, zda rozhodující úvaha byla učiněna na podkladech shromážděných ve správním spise, zda neodporuje zásadám logiky a zda žalovaná při svém rozhodování nepřekročila meze správního uvážení.

Protože žalobou napadené rozhodnutí žalované obsahuje odůvodnění, které toliko pouze konstatuje prokázání splnění podmínek pro určení advokáta s odkazem na příslušné ustanovení zákona o advokacii (§ 18 odst. 2), nemůže soud objektivně přezkoumat, zda námitka uplatněná žalobcem, že jeho příjmové a majetkové poměry odůvodňují poskytnutí právní pomoci bezplatně, je oprávněná či nikoliv. Žalovaná v odůvodnění rozhodnutí neuvedla, jak posoudila podklady pro vydání rozhodnutí, tj. v případě žalobou napadeného výroku 3) rozhodnutí neuvedla, jak posoudila a vyhodnotila žalobci vyplněná Prohlášení o příjmových a majetkových poměrech žadatele o určení advokáta, tj. z jakých důvodů bylo v jejích případě rozhodnuto o poskytnutí právní pomoci žalobci za sníženou odměnu a nikoliv bezplatně (pouhý odkaz na příslušné zákonné ustanovení je nedostačující). Rozhodnutí je nepřezkoumatelné ro nedostatek důvodů.

Tyto nedostatky pak nemohou zhojit ani tvrzení žalované v jejím vyjádření ke správní žalobě, neboť to není součástí napadeného rozhodnutí, ale pouze reakcí na žalobcem vznesené žalobní námitky.

Na základě všech shora uvedených skutečností soud výrok 3) napadeného rozhodnutí zrušil bez nařízení jednání pro jeho nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí podle ust. § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Právním názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku je žalovaná v dalším řízení vázána (ust. § 78 odst. 5 s.ř.s.).

Žalobci měli se svojí žalobou úspěch a náleží jim proto náhrada důvodně vynaložených a prokázaných nákladů řízení podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Vzhledem k tomu, že ale byli oba soudem od placení soudních poplatků osvobozeni, žádné náklady jim nevznikly, a proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 14. dubna 2016

JUDr. Hana Veberová
předsedkyně senátu